

Till Naturvårdsverket generaldirektör Maria Ågren

Skrivelse från Svenska Jägareförbundet angående inrapporterade referensvärden för lo och björn.

Den 5 december behandlas regeringens rovdjursproposition i riksdagen. Debatten mellan oppositionspartier och olika intresseorganisationer har inför riksdagsbeslutet till stor del präglats av diskussioner kring vilka referensvärden som skall gälla för de stora rovdjuret och om vem som skall fatta de formella besluten om dessa, riksdagen eller myndigheter.

Svenska Jägareförbundet har i flera år argumenterat för att referensvärdena skall sättas utifrån sårbarhetsanalyser som tar fram värden för MVP för de olika arterna. Ett sådant beräkningssätt ger utrymme för att ta socioekonomisk hänsyn när regering och riksdag tar ställning till den ”högre ambition än att enbart förhindra utdöende” som direktivet kräver.

Förbundet är väldigt kritiskt till att Naturvårdsverket valt att använda Ne 500 som grund för sina referensvärden. Vare sig artikel 17 anvisningarna eller rovdjursriktlinjerna kräver detta. Regeringens uppdrag, som förbundet uppfattar det, till Naturvårdsverket var att beräkna utdöenderisk.

Jägareförbundets ansvariga tjänstemän begärde för en tid sedan att få se det vetenskapliga underlag som legat till grund för Naturvårdsverkets referensvärden för lodjur, björn och järv. Förbundet kunde nämligen inte utifrån de referensvärden som Naturvårdsverket rapporterat enligt artikel 17 till EU-kommissionen förstå hur man kommit fram till att det krävs 1180 lodjur, 2350 björnar och 850 järvar. Naturvårdsverket skickade föredömligt snabbt det begärda underlaget som legat till grund för verkets ställningstaganden.

Efter en genomläsning kunde Förbundet konstatera att Naturvårdsverket inrapporterat fel för lodjur och björn. De av Naturvårdsverket framräknade referensvärdena avser den Skandinaviska stammen, inte den svenska andelen av denna. Naturvårdsverket, Mark Mariskink, har därefter bekräftat att man missat att dra ifrån de norska målen för lodjur och björn. För lodjur innebär det att det rätta referensvärdet blir 830 individer och för björn 2200 individer.

Under skriftväxlingen med Naturvårdsverkets handläggare kom det vidare fram att Naturvårdsverket valt att se de svenska populationerna som helt isolerade. Den sårbarhetsanalys som ligger till grund för besluten utgick däremot från att det är en sammanhängande Fennoskandisk population. Naturvårdsverket har alltså valt att inte följa de vetenskapliga förslag som lagts fram.

Förbundet har därför valt att i detalj granska såväl artikel 17 rapporteringens anvisningar som rovdjursriktlinjerna. Det framgår av dessa att det enda kvantitativa krav som ställs är en invandrare per generation för att en population skall ses som sammanhängande. Av det vetenskapliga underlaget som legat till grund för besluten framgår tydligt att det genetiska utbytet mellan den finsk-ryska björnpopulationen och den Skandinaviska uppgått till 2,5 genetiskt effektiva individer per generation. Det innebär att det genetiska utbytet är 2,5 gånger högre än de krav som ställs enligt vedertagna vetenskapliga normer och som enligt EU:s egna rovdjursriktlinjer krävs för att se populationerna som sammanhängande. Det finns dessutom sändarförsedda björnar som på senare år märkts i Sverige som vandrat långt in i Finland. Trots detta väljer Naturvårdsverket att se den svenska populationen som helt isolerad.

Förbundet ser med stor oro på det sätt Naturvårdsverket hanterat referensvärdena. Det är oacceptabelt att man missat att justera referensvärdena för den del som finns i Norge. Det är vidare orimligt att referensvärdet för björn utgår från en isolerad population när det vetenskapliga underlaget visar på det omvända. Eftersom det finns 1500-1600 björnar enbart i Finland ligger det av regeringen föreslagna referensvärdet 1100-1400 björnar väl inom Sveriges andel av det Fennoskandiska referensvärdet 2350 björnar.

Förbundet vill med detta brev påtala vikten av att Naturvårdsverket snarast och i god tid före riksdagsbehandlingen den 5 december informerar såväl departement som riksdagen om att referensvärdena som rapporterats till EU kommissionen för lodjur och björn är felaktiga. Verket måste snarast förklara att de nya korrigerade referensvärdena, även om de bygger på annan beräkningsgrund än den som regeringens förordat, ligger inom de intervall som regeringen föreslagit i rovdjurspropositionen för lodjur och björn. Förbundet vill påpeka att vi inte haft resurser att granska Naturvårdsverkets referensvärden för järv.

Förbundet vill också framhålla att inför framtagandet av referensvärdena under våren 2013 utlovades från verkets sida att processen skulle vara transparent och öppen, ett löfte som inte infriats enligt vår mening. Förbundet vill därför föreslå att Naturvårdsverket i framtiden tillsätter en referensgrupp som ge möjlighet att granska underlag och förslag till beslut. Det är inte rimligt att begära att enskilda organisationer, i det här fallet på Jägareförbundet, skall förväntas kontrollera myndighetsutövning.

Förbundet noterar även att Artdatabanken idag via media försöker påverka riksdagsbeslutet. Artdatabanken hävdar nu att deras eget Artfaktblad som säger att det fanns 700 lodjur vid EU-inträdet är fel. Nu hävdar de istället att det fanns 1700 lodjur i Sverige den 1 januari 1995. Förbundet har idag på morgonen gått igenom alla rapporter från den tiden och beräkningar av lodjurstammen. Ingenstans går det att finna uppgifter som tyder på att stammen vid EU inträdet skulle ha uppgått till 1700 individer. Det finns däremot beräkningar som grundar sig på lodjursinventeringar med helt andra kvalitetsåkringskriterier än de som gäller idag som säger att det kan ha funnit i storleksordningen 1000 lodjur vid EU-inträdet. Naturvårdsverket själva redovisade så sent som 1993 att lodjurstammen i Sverige kunde vara så liten som 200 djur. Det var också den siffra som redovisades av Naturvårdsverkets tjänstemän 1994.

Sammanfattningsvis finns det väldigt divergerande uppfattningar om lodjurstammens storlek vid EU-inträdet. Allt från Naturvårdsverkets 200 djur till drygt 1000 djur. Ingenstans finns däremot siffran 1700 lodjur redovisad. Förbundet vill påpeka att vi finner det synnerligen anmärkningsvärt att Artdatabanken finner anledning att ge sig in i den politiska debatten en vecka före riksdagsbehandlingen. Regeringen har redan gjort en samlad bedömning av det

underlag som finns om lodjurstammens storlek vid EU-inträdet. Förbundet har idag begärt ut Artdatabankens underlag för sitt ställningstagande för granskning.

Torbjörn Lövbom

Ordförande i Svenska Jägareförbundets Rovdjursråd

Gunnar Glöersen,

Rovdjursansvarig tjänsteman på Svenska Jägareförbundet